

Sjónarmið

Rúsdrekkasølurnar og skeinkiloyvini:

Størstu vanlukurnar, sum rakt hava føroysku heimini

– Tað er rætt, at tú kanst ikki drekka á fleiri stöðum í senn, men av royndum vita vit, at tess fleiri freistandi »tilboð«, ið eru – jú fleiri fella fyrri freistingini, skrivur Petur Skeel Skarðsá m.a. í hesi greinini

Sum fyrrverandi rúsdrekkamisnýtari fall tað mær tungt fyrri bróstið, tá ið Javnaðarflokkurin – við góðum stuðli frá øðrum flokkum – kroysti rúsdrekkasølurnar kring landið niður yvir høvdið á okkum uttan fyrst at hava givið Føroya fólki høvi við eina fólkaatkvøðu at siga sína hugsan um hetta álvarsmál, sum nú er við til at máa stöðid undan mongum heimi og stórar fjøld av ungdomi í Føroyum.

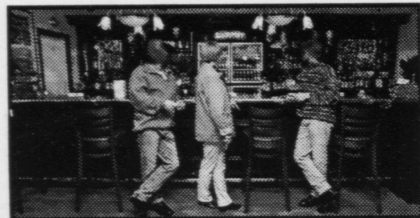
Fyrst fingur vit rúsdrekkasølurnar, og sum umbering fyrri at útlendingar, sum koma higar at vitja, máttu fáa høvi at hava øl og vín aftur við matinum, fingur vit í kjalarvørinum á rúsdrekkasølunum eisini fleiri skeinkiloyvi kring landið. Já, sjálvt úti á byggunum (enn tá fingur fólk loyvi at selja rúsdrekka – ikki bara um summarið, men alt árið.

Tað almenna skapar fyrrtreytirnar

Men hyggið so eftir, hvørti tey eru, sum sita har og drekka, kvøld um kvøld. Tað eru ikki útlendingar, men føroyingar – ja, í mongum førum fólk, sum eru arbeiðsleys og liva av tí, sum tað almenna veitir teimum. Ella sagt við øðrum orðum: Tað almenna skapar umstøðurnar (gevir loyvi til skeinkiloyvini) og rindar fyrri, at hesi fólk kunnu drekk seg um rygg, samstundis sum familjur verða uppløystar ella liva lívið í neyð, ótryggleika og stöðugum ótta. Nóg ung eru eisini fallin fyrri freistingini, nú tað bara er at fara inn í rúsdrekkasøluna ella á matstovuna og keypa sær tað, sum penga-pungurin nú einaferð røkkur til. Og tess meira, hesi gerast bundin av rúsdrekka, jú óðrugvari verður tað, sum er í mappuni og tess minni verður eftir til lívsins upphald.

Hvør er so meiningin við øllum hesum; at forkoma okkum sum tjóð í einum brennivins-rúsi og øllum tí, sum

hongur uppi í hesum? Og hvønn týðning hava nú tey fagra orðini um, at rúsdrekka bara skal skeinkjast aftur við mati? Øll, sum vitja hesi stöð, vita, at í flestu førum er tað einin treyt fyrri at fáa øl og vín, at tú eisini keypir nakað etandi. Tú kanst snøgt sagt keypa og drekka,



sum tú vilt. Kanska keypir onkur sær okkurt smávegis at bita í, sum síðan verður skolað niður við víni, øli ella sterkari lógi. Gerst tú so fullur, at tú ikki orkar at ganga, verður tú bara blakaður á dyr!

Útlendingar sum skálkaskjól

At býta skeinkiloyvir út til Per og Pól, tí útlendingar, sum vitja higar, skulu fáa høvi at drekka aftur við matinum, er bert skálkaskjól og einki annað. Besta prógvini um hetta er, at hesar øl- og vínstovur hava opið alt árið, og sum øllum kunnugt, vitja ferðafólk í Føroyum bara nakrar krákmánaðir um summarið. Hina tíðina av árinum eru tað bara føroyingar, sum kvøld um kvøld sita og leska sær aftan fyrri gardinurnar, meðan kona, børn og foreldur liva í ótryggleika.

Matstovueigari hevur sagt fyrri einum vinmanni hjá mær, at útlendingar eru líka glaðir, um matstovurnar hava skeinkiloyvi ella ikki, tí tað eru tey fægstu ferðafólkini, sum biðja um rúsdrekka aftur við matinum. Hinvegin er vanligt, at útlendingar biðja um vatn, tí tað kostar einki. So tað er ikki rætt, at hesi skeinkiloyvi vóru neyðug fyrri útlendsku ferðafólkini í Føroyum. Hetta eru berar undanfærslur. Um tit ivast í hesum, sum eg

sigi, kunnu tit bara spyrja tey, ið reka matstovur við skeinkiloyvi. Spyrjið, hvørjir »kundarnir« eru, ið kvøld um kvøld sita aftan fyrri gardinurnar og leska seg við rúsdrekka. Sigast skal tó, at tey, sum reka hesar matstovur við skeinkiloyvi, eru ikki øll eins. Summi eru meira ábyrgdarfull

enn onnur. Tað er nevniliga tey, sum ikki lata fólk sita inni og drekka, men krevja, at tey skulu keypa sær eina máltíð, um tey yvirhøvur skulu fáa nakað drekkandi. Og fólk sleppa heldur ikki at sita inni og drekka alt kvøldið, bara tí at tey keyptu sær eina máltíð. Men tívverri; eg beri ótta fyrri, at tað eru ógvuliga fáar matstovur, ið seta slíkar treytir, tá ið skongt verður. Tað, ið tú hoyrn frá fólki, sum regluliga vitja á hesi stöð, er, at lítlið og einki eftirlit er við, hvør ið fær og hvør, ið ikki fær, og í nógvum førum verður lítið lagt í, um viðkomandi, sum biður um meira, er fullur ella ikki.

Tí spyrji eg: Er tað neyðugt, at so mong skulu lifa fyrri, at nøkur fá skulu tjena nakrar krónur?

Hyggið í bakspeglid! Nær fara teir myndugleikar, sum góvu loyvi til rúsdrekkasølu og skeinkiloyvi, at hyggja í bakspeglid fyrri at siggja, hvussu skilið veruliga er? Spyrjið bara úti í kommununum, hvørja ávirkan skeinkiloyvini hava havt á smáu bygðarsamfeløgini.

Og Gud vit, hvat Tórshavnar kommunu ætlar sær við heili 40 nýggjum skeinkiloyvum afturat í Havn. Hvast hugsa hesi fólk fyrri sær – eru tey rættssíktar? Tit skulu vita, at 40

nýggji skeinkiloyvi í Havn fara at merkja, at nógvar familjur og hópur av ungdomum koma í ófari av hesi vanlukku, sum fyrst og fremst javnaðarflokkurin hevur smoygt niður yvir høvdið á Føroya fólki.

Hvussu ætla hesi politiskt valdu fólk at rökka aðalsetninginum í rúsdrekkalógini um at tálma nýtsluni?

Hvussu samsvarar hetta við 40 nýggji skeinkiloyvi í Havn?

Tað er rætt, sum býráðsformaðurin í Havn, Leivur Hansen, hevur ført fram, at tú kanst ikki drekka á fleiri stöðum í senn. Men av royndum vita vit, at tess fleiri freistandi »tilboð«, ið eru, jú fleiri fella fyrri freistingini og tess størri verður vanlukkan.

Taparar í øllum hesum ruðuleikanum eru tey veikastu í samfelagnum, nevniliga børnini og tey ungu!

Eg fari at enda við nøkrum beinraknum reglum, sum stöðu í einum svenskm blaði:

Kennir tú meg?

- * Eg eri tann størsti brotsmaðurin í søguni.
- * Eg havi dripið fleiri fólk enn tey, sum fullu í øllum bardøgum í heiminum.
- * Eg havi gjørt menniskju til vrak.
- * Eg havi broytt vónfull ungfolk til vónleysar samfelagsbyrður.
- * Eg havi leitt óteljandi milliónir á skeiva leið.
- * Eg havi oyðilagt tey veikur og knasað tey sterku.
- * Eg havi gjørt vísmenn til dárar.
- * Eg havi sett snerrur fyrri tí óseka.
- * Hin neyðars fátæka húsmóðirin kennir meg.
- * Hitt svanga barnið kennir meg.
- * Tey foreldur, hvørs hár er vordid grátt av sorg yvir börnini, kenna meg.
- * Eg havi koyrt milliónir á húsagang og skal koyra mangar milliónir afturat á húsagang.
- Mitt navn er ALKOHOL.

Petur Skeel Skarðsá, Funningur

Viðmerking

Politikkur samgongunnar er steinur oman á byrðu hjá vinnulívsfólki okkara

Eg eri sambandsmaður av tí at eg vil liva í Føroyum framvirk!

Uppskrift samgongunnar er á pappírnum einkul og einföld. Nevniliga, at neyð lærir nakra kvinnu at spinna. Hetta orðatak sigur, at fólk finna eina loysn at yvirleva tá neyðin rakar. Nú rokni eg ikki við, at samgongan ynskir at raka fólk her á landi so hart, at tey ikki hava ráð til klæði á kroppin. Men úrslitið av fullveldinum verður avgjørt almikil niðurskurður av livifótinum, sum vit kenna hann í dag.

Samgongan sigur, at føroyingar duga ikki – orsakað av ríkisveitingini

Okkara vinnulívsfólk fáa beinleiðis og óbeinleiðis at vita frá samgonguni, at tey ikki eru dugnalig nokk. Allir føroyingar hava fingið at vita frá sjálvum løgtingsformanninum, at »vit liva í einum barnagarði«.

Sambært samgongupolitikarum verður so ómetuliga nógv betri her á landi, tá ið ríkisveitingin er skotin niður og peningur fer at tørva meira enn í dag. Tí so fara hesi soviðandi vinnulívsfólk, sum í dag hvíla sitt høvur á bleyta koddanum, ið ríkisveitingin er, at vakna. Eftir at hava sovið so leingi eru tey úthvild og fara av ovurhuga at spinna soleiðis at tann tørvandi 1 1/2 milliardin fer at koma í landskassan.

Vit í Sambandsflokkinum halda, at henda niðurstøða samgongunnar er bæði skeiv og vandamikil. At talan í hesum føri er um experiment, ið hoyrir heima í spælihøll heldur enn á Føroya Løgtingi, munnu mong vera samd við Sambandsflokkinum í. Fløguna til hetta spæl skal ikki politikarin, men vinnan og skattgjalddarin bera – um nakrar verður eftir her á landi til ta tíð.

Sambandsflokkurin heldur at føroyingar duga væl

Eftir sambandsflokksins hugsan eru tað ikki vinnulívsfólk ella føroyingar annars, ið eru tey her á landi, ið sova.

Eg havi tosað við mong vinnulívsfólk. Tey tykjast mær ikki at sova, men heldur er talan um, at tey longu í dag sova ov lítið orsakað av arbeiði. Sjálvt um eitt fullveldi krevur tað, verður ringt hjá mongum av hesum at arbeiða harðari fyrri at gjalda fullveldisrokningina.

Ongin stór rokning er inspirationskelda hjá nøkrum Sambandsflokkurin heldur,



at tey vinnulívsfólk og fólk annars, ið royna at stríðast her á landi, hava eina stóra tøkk uppiborna. Tað er steinur oman á byrðu at siga við hesi, at teirra hugflog er skert orsakað av at tey sleppa undan at gjalda rokningina fyrri sjúkrahúsværkið, skúlaværkið, almannaaværkið, fólka- og avlamspensiónir, lögreglu, sjóverju við tyrllu (til fyrri kortum), fløg-vøll, dómsvald o.a. Ein kann tvørturímóti hugsa sær, at vinnan hoknar undir byrðuni, um hon skal gjalda oman fyrri nevndu rokning – og helst meira afturat, tá ið skiftistíðin er liðug. Mær vitandi er tað ikki ein stór rokning, ið er størsta inspirationskeldan hjá nøkrum.

Sambandsflokkurin ynskir, at ríkisfelagskapurin skal dagførst har tað er neyðugt, at vælferðin skal varðveitast, vinnan mennast og skatturin lækka

Sambandsflokkurin vil virka fyrri at vinnulívið fær stöðugt betri møguleikar at virka undir. Tað vil verða til gagn fyrri alt arbeiðandi fólk her á landi.

Vit vilja framhaldandi, at persónligi skatturin skal lækka. Hetta er einasti møguleiki fyrri at fáa kapital til aðrar vinnur, ið eru neyðugar at menna her á landi. Sambandsflokkurin er í móti, at lönur skulu niður í sambandi við skattalætta. Lønirnar eiga partarnir at arbeiðsmarknaðinum at samráðast um.

Fyri 1000 árum síðani spunnur fólk sær tráð at virka til klæði. Tað var loysnin tá. Spurningurin er um tað verður loysnin, um eitt fullveldi verður sett á stovn. Flestu føroyingar fara ikki at arbeiða fleirfaldad fyrri minni úrtøku enn í dag. Tá verður heldur flutt til annað land, ið kann bjóða betri liviumstøður. Av egnum royndum vita vit, at tað verður gjørt! Ella hevur samgongan gloymt tað? At fólk skulu nýðast at flyta ringt hjá mongum av hesum at arbeiða harðari fyrri at gjalda fullveldisrokningina.

Marjus Dam, løgtingslimur Sambandsflokksins